

TRAKOŠĆAN, viteška dvorana

tavnih romaničkih kaštela u XII—XIII. st. Od mnogobrojnih se feudalnih gospodara ističu Celjski, Jan Vitovec, Korvini, a nakon raspada Zagorske kneževine kao posebno vlastelinstvo uživaju ga Gyulay i, konačno, od 1568. Draškovići. Više je puta proširivan i dograđivan. Znatnije dograđen 1592, kada Draškovići podižu topničke kule s krovštem (prikaz iz 1668. na »Velikoj genealogiji«, ploča s grbom i natpisom Ivana II. Petra Draškovića iz 1592. na zap. kuli). U to se doba dograđuje kat, povisuje središnja kula i oblikuje dvorište s arkadama. Ponovno se dograđuje tijekom XVIII. st., kada u Trakošćanu boravi jedan dio Draškovićeve banderija (prikaz iz 1755. na »Maloj genealogiji«, portreti oficira, prikaz smotre Draškovićeve vojske s naslikanom najstarijom vojnom glazbom u Hrvatskoj Josipa Kazimira Draškovića). Tada kule dobivaju kruništa, glavna kula dobiva razvedenu lanternu, a oko tvrđave se gradi cinktura obrambenih objekata, zidova i kula. Zapušteni zamak obnavlja 1850—60. podmaršal Juraj Drašković u rezidencijalni dvorac. Obnova je, u duhu romantizma, izvedena u neogotičkome stilu uz istodobnu obnovu čitava okoliša, gdje je uređen park-šuma s rijetkim drvećem, umjetnim jezerom i vrtim objektima. Istaknuti su elementi obnovljena dvorca: ulazna kula s pokretnim mostom i grbom Drašković-Malatinski iz XVIII. st., viteška dvorana s cjelovitim viteškim oklopima iz XVI. st. i zastavama Draškovićeve banderija iz XVIII. st., zbirka oružja s teškim bradaticama (Hackenbüchse), puškama i pištoljima na kolo te tur. oružjem, zbirka portreta Draškovića i njihovih rođaka (Nikola Zrinski) iz XVI—XIX. st., opus slikarice Julijane Erdődy-Drašković iz druge pol. XIX. st., ciklus *Četiri kontinenta* M.

 G. TRBULJAK, *Star i celav tražim galeriju*

Stroya, klavir C. Graffa, očuvana dvorska kuhinja, knjižnica. — U parku je kapela Sv. Ivana (»Januš«) iz 1752. s kasnobaroknim namještajem.

Od 1953. u dvorcu je muzejski postav, koji osim vjerne rekonstrukcije ambijenata iz razdoblja obnove sadrži vrijedne primjerke baroknoga namještaja i sitnih predmeta.

LIT.: G. Szabo, Spomenici kotara Ivanec, VJHAD, 1915—19, str. 65—68. — Isti, SG, str. 87. — Isti, Kroz Hrvatsko Zagorje, Zagreb 1939, str. 107—109. — Z. Munk, Dvorac Trakošćan, HZ, 1953. — Isti, Konzervacija Trakošćana, Zbornik zaštite spomenika kulture (Beograd), 1953—54. — Z. Munk i V. Leskošek, Obnova dvora Trakošćan, Vijesti MK, 1954, 5. — V. Leskošek, Dvor Trakošćan, u knjizi: Muzeji sjeverne Hrvatske, Varaždin 1956, str. 15—16. — Slikarstvo XIX. stoljeća u Hrvatskoj (katalog izložbe), Zagreb 1961, str. 28 i 201. — D. Baričević, Pregled spomenika skulpture i drvorezbarstva 17. i 18. st. u sjevernom dijelu Hrvatskog zagorja, Ljetopis JAZU, 1971, 75. — L. Šaban, Glazba u dvorovima Draškovića, Kaj, 1972, 11. — V. Leskošek, Trakošćan, Krapina 1978. — Z. Balog, Građevinski razvoj Trakošćana, Kaj, 1988, 1 i 2. — M. Obad Ščitaroci, Perivoji i dvorci Hrvatskog zagorja, Zagreb 1989. — Isti, Dvorci i perivoji Hrvatskoga zagorja, Zagreb 1992. Z. Bg.

TRAVIRKA, Antun, povjesničar umjetnosti (Čepin, 22. II. 1945). Diplomirao je 1974. u Zadru, gdje je od 1975. voditelj Galerije umjetnina, od 1980. predavač na Filozofskome fakultetu, od 1991. muzejski savjetnik. Bavi se suvremenom lik. problematikom i umjetnošću XIX. st.; piše predgovore u katalogima (O. Gliha, 1978; Ž. Hegedušić, 1981; *Portret kroz stoljeća*, 1990; *Tomaso Burato*, 1991). Autor je nove koncepcije zadarskih trijenala »Plavi salon« (od 1977) i »Čovjek i more« (od 1986).

BIBL.: *Likovno stvaralaštvo i likovni život u Zadru 1945—1982*, Zadar 1982. R.

TRBULJAK, Goran, slikar i filmski snimatelj (Varaždin, 21. IV. 1948). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu (1972), gdje završava i studij na Akademiji za kazalište, film i televiziju (1980). Studirao na Ecole des beaux-arts u Parizu (1973—74). Pripada naraštaju umjetnika koji su svoje djelovanje započeli u vrijeme prodora antislikarskih struja i konceptualizma krajem 60-ih godina. Njegov je rad obilježen preispitivanjem vlastita umj. ponašanja i odnosa umjetnik—društvo. S B. Dimitrijevićem osniva grupu »Penzioner Tihomir Simčić« (1969) i izvodi niz uličnih umj. akcija. Objavio autorske publikacije *Artiste anonymes 1972—1976* (1976), *Neobjavljene stranice iz zapisa jednog umjetnika 1968—1978* (1978) i *Zapisi jednog umjetnika* (1980). — Samostalno izlagao u Zagrebu, Parizu, Beogradu, Novome Sadu, Veneciji, Umagu, Dubrovniku, Rovinju i Požegi. Bavi se grafičkim oblikovanjem i fotografijom.

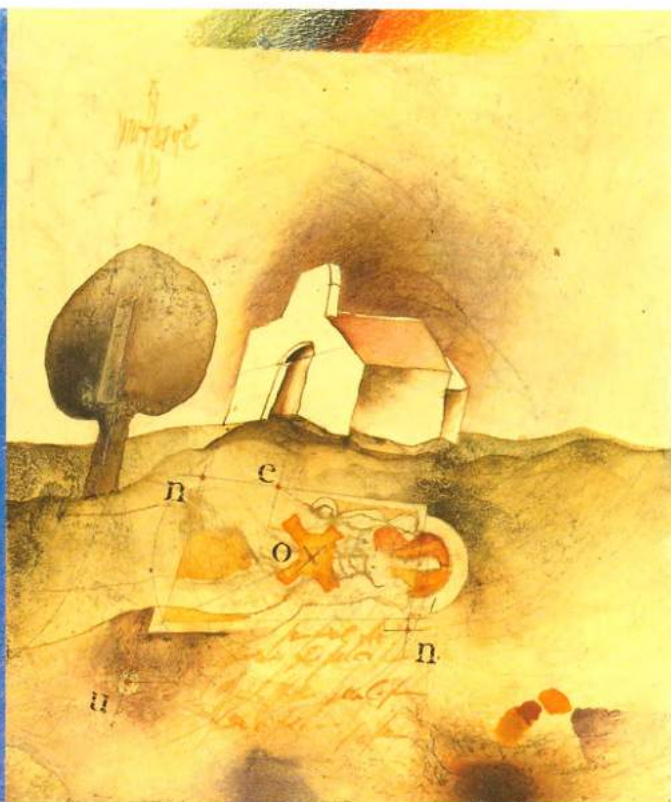
LIT.: J. Denegri, Goran Trbuljak (katalog), Zagreb 1973. — Z. Maković, Goran Trbuljak, Umjetnost (Beograd), 1974, 36. — M. Susovski, Nova umjetnička praksa 1966—1978, Zagreb 1978. — L. Dražin, Trbuljak (katalog), Dubrovnik 1989. — J. Denegri, Goran Trbuljak, Zaostali radovi (katalog), Beograd 1990. — L. Dražin, Trbuljak, Ograničeni radovi (katalog), Požega 1994. Ž. Kć.

TREBOTIĆ, Matko, slikar i grafičar (Milna, 13. I. 1935). Diplomirao na Arhitektonskome fakultetu u Beogradu 1961. Usavršavao grafiku na Visokoj školi za oblikovanje u Essenu. Vlastiti slikarski izraz stvara tijekom boravka u Njemačkoj (Düsseldorf), gdje razmišlja o »izgubljenju zavičaju« (starohrv. crkvice, ant. hramovi, renesansne ruševine). Na njegovim racionalno ustrojenim kompozicijama predmeti su razmješteni u odijeljenim kadrovima kao fragmenti sjećanja, u kojima su povezani tragovi čovjeka i prirode (*Mediteranski krajolik s konjanikom*, 1977; *Dva stola*, 1978; *Pejsaž s presječenim pužem*, 1988). Čvrsti geometrizam kvadrata i trokuta ožvijen je lirskim i nostalgичnim pojedinostima, a slikarska je materija njegovana i pomno obrađena (*Rekvijem*, 1985; *Stari jedrenjak*, 1989). Poč. 1990-ih slika agresivnije i prodornije, stavljajući u prvi plan simbol križa (*Križ za ...*, 1991). U ciklusu *Tragovi*, 1992—94. istom ikonografijom, u hladnoj kromatici, prekriva površinu slike dramatičnim repertoarom rata. Objavio je grafičke mape *Eros i Anter* (1976 — pjesme T. Petrasov Marović), *Otok—Insel* (1978 — pjesme I. Zidić), *Triptih* (1979), *Ploče pamćenja — knjiga poštovanja* (1985), *Ex voto* (1987 — pjesme A. Dedić), *Sve plavo nebeski plavo* (1989 — pjesme J. Kaštelan), *Moj križ svejedno gori* (1991 — pjesme J. Pupačić), *Horizonti* (1994 — s I. Zidićem) i *Sjećanje* (1994 — s R. Marinkovićem). — Samostalno izlagao u Splitu, Zagrebu, Ljubljani, Dubrovniku, Beogradu, Essenu, Düsseldorfu, Baselu, Hamburgu, Kopenhagenu i Rimu.

LIT.: V. Tenžera, Matko Trebotić (katalog), Split—Zagreb 1976. — K. Prijatelj, Matko Trebotić (katalog), Roma 1977. — D. Linden, Tradition und Fortschritt miteinander verbunden. Essener Revue (Essen), 1978, 4. — J. Depolo, Matko Trebotić (katalog), Split 1979. — P. Lüchau, Matko Trebotić: Erde meine Erde (katalog), Düsseldorf 1981. — I. Zidić, M. Trebotić, Düsseldorf 1981. — V. Bužančić, Matko Trebotić, Slike 1980—1985 (katalog), Split 1985. — I. Zidić, Trebotić, Ljubljana 1988. — J. Belamarić, Matko Trebotić (katalog), Zagreb 1989. — I. Zidić, Matko Trebotić (katalog), Zagreb 1991. — D. Glavan, Hrvatska A. D. 1991 — Trebotić (katalog), Zagreb 1991. — A. Karaman, Trebotić (katalog), Široki Brijeg—Dubrovnik 1994. — F. Vulić, Matko Trebotić — Tragovi (katalog), Zagreb 1994. R.

M. TREPŠIĆ,
Diptih

TREMA, selo *JJ* od Križevaca. U zaseoku Pintići nalazi se ranobarokna kapela Sv. Julijane (XVI–XVII. st.). Ima brod s ravnim stropom i peterokutno presvođeno svetište, a nad pročeljem drveni tornjić. U kapeli barokni oltari, propovjedaonica, orgulje (sred. XVIII. st.) i kipovi skupine *Golgota* (druga pol. XVII. st.).

LIT.: UTH – Križevci.

TRENKOVO, selo *SZ* od Požege. U selu je jednokatna kasnobarokno-klasticistička kurija sagrađena 1819. Ima mansardni krov, a na glavnome pročelju balkon ispod kojega je ulazni trijem s arkadama. Uz dvor je park engleskoga tipa.

LIT.: V. Radauš, Spomenici Slavonije iz razdoblja XVI–XIX. stoljeća, Zagreb 1975.

TREPŠE, Marijan, slikar, grafičar i scenograf (Zagreb, 25. III. 1897 – 4. X. 1964). Završio Akademiju u Zagrebu 1918 (B. Čikoš-Sesija). God. 1919. nastavlja studij na Akademiji u Pragu (M. Švabinsky), baveći se poglavito grafikom. God. 1920–22. boravi u Parizu gdje radi na Académie de la Grande Chaumière. Sudjeluje na svim izložbama Proljetnoga salona (1919–28), unutar kojega s Uzelcem, Gecanom i Varlajem čini »Grupu četvorice«. God. 1925. započinje kao scenograf s Calderonovom *Gospođicom Davolicom* u Hrvatskome državnom kazalištu u Zagrebu, gdje ostaje sljedeće 32 godine (A. Chenier, *Umberto Giordano*, 1927; G. Verdi, *Moć sudbine*, 1928; J. Gotovac, *Ero s onoga svijeta*, 1935; L. Pirandello, *Henrik IV*, 1939; G. Puccini, *Manon Lescaut*, 1941). Uz slikarstvo, grafiku i scenografiju bavio se vitrailom (*Golgota* u kapelici Raspetoga Isusa u Zagrebu, 1935).

Za školovanja u Zagrebu slika pod utjecajem tzv. hrvatske škole (posebice M. Kraljevića), a u Pragu dolazi u dodir s njem. ekspresionizmom. U Parizu upoznaje slikarstvo Vlamincka, čiji će utjecaj biti jedan od vidljivijih u njegovu kasnijem razdoblju. Iz Pariza je u Zagreb donio izvjesnu mjeru klasicizma. Socijalni motivi, grčeviti pokreti napregnutih tijela, oštra i izlomljena crta osnovna su obilježja tih radova. Prizori ubojstava i krčmi kao i biblijska tematika dobra su podloga izrazu emocionalne napetosti, a motivi iz polusvijeta pokazuju Kraljevićev utjecaj (*Suzana*, 1919; *U separeu*, 1919; *Kod kartanja*, 1920; *Ubojstvo*, 1920). I akvareli iz tih godina pokazuju istovrsnu dramatiku (*Golgota*, 1920), no u njima se već osjeća najava racionalnoga sabiranja, težnja prema kristalizaciji prostora. Kubističke značajke najbolje pokazuje litografija *Čovjek, konj i pas* (1920), u kojoj trokutni oštih kutova poništavaju svaki ugođaj i djelo približavaju oblikovnoj samobitnosti. Uskoro akt postaje dominantan motiv u njegovu slikarstvu. Akvarel *Žena prije spavanja* (1921/22) lirska je

varijanta njegova ekspresionizma, sva pretočena u materiju svjetla. Od 1921, kada ekspresionističko raspoloženje u Zagrebu dolazi do vrhunca, do 1923. nastaju akvareli s karakterističnim motivima (*U krčmi*, 1922; *Oko stola*, 1923), dok je mapa litografija iz 1923. nedvojbeno nadahnuta klasicizmom. To je ujedno vrijeme tzv. konstruktivnoga slikarstva u nas; linija se povezuje, volumeni postaju naglašeniji, a boja je stišana do zemljanih tonova (*Portret djevojčice*, 1923; *Dvije djevojke čitaju*, 1923). Idiličnija *Djevojka s vrčem* (1926) pojavljuje se u mnogobrojnim varijacijama. Od 1930. slikar sve češće kratkim udarcima kista rastvara zatvoreni oblik i rasvjetljava boju, a slike sve više odišu intimizmom. Nakon 1933. češće se okreće prirodi, pa tada nastaju serije krajolika iz okolice Zagreba i motivi s

M. TREPŠE, *Portret mladoga Krleže*

